

НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Вх. № КЗХ-853-07-24
дата 18.10.2018 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

Изх. № 01-00-85/

17 -10- 2018

На Ваш № КЗХ-853-07-24/28.09.2018 г.

ДО
Г- ЖА ДЕСИСЛАВА ТАНЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО
ЗЕМЕДЕЛИЕ И ХРАНИ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ОТНОСНО: Предоставяне на становище по Законопроект за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, № 854-01-71 от 19.09.2018 г., внесен от Корнелия Нинова и група народни представители

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ТАНЕВА,

Във връзка с проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи (ЗИД на ЗСПЗЗ), № 854-01-71 от 19.09.2018 г., внесен от Корнелия Нинова и група народни представители, Министерството на правосъдието изразява следното становище:

С представения от вносителите Законопроект се предлага лицата по чл.10в, ал. 1, т. 2 и 3, които не са подали заявление пред Министерството на земеделието, храните и горите (неправилно изписано „Министерство на земеделието и горите“) в срока по § 27 от преходните и заключителни разпоредби на ЗИД на ЗСПЗЗ (обн., ДВ, бр. 13 от 2007 г.), както и лицата, чиито заявления са били оставени без разглеждане или не са били уважени поради подаването им след законоустановения срок, да могат да подадат заявление пред Министерството на земеделието, храните и горите без ограничение във времето.

По същество това предложение цели въвеждането на възможността определена категория лица – тракийски бежанци и техните потомци, с чиито земи е погасен държавният дълг съгласно Спогодбата за уреждане на висящите финансови въпроси и развитието на икономическото сътрудничество между Народна Република България и Кралство Гърция (обн., ДВ, бр. 87 от 1964 г.) – да получат правната възможност да подават **без ограничение във времето** заявление пред Министерството на земеделието, храните и горите основно в две хипотези:

1. В случаите, когато лицата изобщо не са подали заявление пред компетентния орган – от въвеждането на това правото през септември 1991г. до изтичането на последното едногодишно удължаване на срока с § 27 от преходните и заключителни разпоредби на ЗИД на ЗСПЗЗ (обн., ДВ, бр. 13 от 2007 г.) - до 12 февруари 2008 г.
2. В случаите, когато лицата са подали заявления, които са оставени без разглеждане или не са били уважени, поради подаването им след законоустановения срок.

При първата хипотеза вносителите се мотивират с практическата невъзможност на правоимащите и техните наследници да се възползват от правото си на обезщетение, въпреки многократното предвиждане на допълнителни срокове, поради обстоятелството, че много от тях пребивават трайно извън страната или са болни и възрастни хора, които не са предявили правата си в указаните преклузивни срокове.

При втората група лица мотивът е невъзможността за произнасяне по същество по тези производства и прекратяването им като недопустими, поради подаването на заявленията след изтичането на преклузивния срок, т.е. след 13 февруари 2008 г.

Изложени са и допълнителни аргументи в светлината на Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи като е посочено и конкретно решение на съда в Страсбург по делото *Кръстева и други срещу България* (откончателно решение от 01 септември 2017 г.). Що се касае за това решение считаме, че същото е неотносимо към посочените хипотези по – горе, тъй като то касае случаи на конкуренция на правото на собственост, която възниква между различните категории собственици по чл. 10, ал. 13 от ЗСПЗЗ, и които са упражнили правата си в срок.

Във връзка с горното следва да отбележим следното:

„Реституцията на имущества, най-общо казано, не е уредена в Конституцията. Конституционни разпоредби за нея няма. Тя не може да бъде разглеждана и причислявана към основните права на гражданите, нито да бъде третирана за пряко конституционно задължение на държавата, отговарящо на съответни права. Дали да бъде проведена и в каква форма, както и за какви имоти, на кои собственици и в какъв размер, са въпроси на *законодателна преценка за целесъобразност*. Законодателят е компетентен да ги реши, разбира се, *като държи сметка за принципите и изискванията на основния закон*“ (Решение № 15 от 9.06.1998 г. по к.д. № 12 от 1998 г. на КС (обн., ДВ, бр. 68 от 16.06.1998 г.).

Както е подчертано в мотивите към законопроекта, относно засегнатата категория лица по чл. 10в, ал.1, т. 2 и 3: „правото им на обезщетение е въведено през септември 1991г...“. Изложените аргументи за невъзможност, поради незнание или субективна невъзможност да се упражни това право цели 17 години (до 12 февруари 2008 г.) при неколкостепенно удължаване на сроковете и повдигането на този въпрос 10 години след изтичане на последния преклузивен срок, не могат да бъдат споделени по няколко причини:

Правната сигурност е основен принцип в цивилистиката - *Ignorantia legis neminet excusat*. При прилагането на правните норми се изхожда от презумпцията, че ако законът влезе в юридическата си сила, то той е известен на всички. Правният субект трябва да знае законите, които засягат неговите интереси. Незнанието на закона не го оправдава най – общо казано.

При това тук не става въпрос за лица, чисто право на обезщетение е отказано на определени материалноправни основания, а за такива лица, които са пропуснали сроковете да предявят заявления пред Министерството на земеделието, храните и горите,

поради незнание или невъзможност (както се твърди от вносителите, заради здравословни и други причини).

Законодателят е обвързал повечето субективни граждански права със срокове на действие, в рамките на които носителите могат да ги упражняват, а от другата страна на връзката правните субекти са обвързани с корелативни задължения. В този цикъл намират приложение погасителната давност и преклузията.

Поначало една от важните функции на сроковете е да създават правна сигурност. Същественото е, че чрез фиксирането на срок за упражняване на конкретно субективно право се гарантира както съвременното му упражняване, така и предвиждането на съответните средства в държавния бюджет, с които да се обезпечи изпълнението на закона. В това се състои предназначението на предвидената правна регламентация.

В този смисъл би следвало да се отбележи, че продължителното неупражняване на субективните права води в определени случаи до погасяването им. Законът приема, че щом едно право не се упражнява, то или е удовлетворено, или е съмнително съществуването му и приравнява правното на фактическото положение.

Приемането на това законодателно предложение ще доведе до нарушението и на един друг основен принцип в правото – никой не може да черпи права от неправомерното си поведение. Законодателят е предвидил достатъчно дълъг срок, в който всеки правоимащ, който има интерес да заяви претенциите си по посочения ред на ЗСПЗЗ, е имал възможност да стори това. Да се направи поредно удължаване, 10 години след изтичането на последния преклузивен срок, и то да дава възможност на лицата да заявяват правото си на обезщетение неограничено във времето, ще причини правна несигурност и нестабилност в тази област, което от гледище на конституционно установения принцип на правовата държава е недопустимо.

Обръщаме вниманието, че в приложената предварителна оценка на въздействието към законопроекта са споменати „проучвания“, очертаващи определен кръг заинтересовани групи, без да са посочени методите за тяхното идентифициране по несъмнен начин – като например препратка към съответния официален източник на получената информация съгласно методологията за извършване на предварителна оценка на въздействието на законопроектите по Приложение към чл. 76, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание.

Предвид изложеното, Министерство на правосъдието не подкрепя представения от вносителите законопроект.

МИНИСТЪР НА ПРАВОСЪДИЕТО

